Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашгIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 23 АВГУСТ, 1986 ШУ. ★ № 101 (7292). ★ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

21 августа хиннача шиI заседание КПСС ЦК Политбюро хьекъар гуйран-Ian хана болх бара мехка энергетика кийчьеш хилара дешара. СССР Министерствана, СССР Минатомэнергога, нухмолча министерствашна, ведомствашка дIахаттар энергетически оборудованена ремонт ира, керда энергоагрегаташ хьал а яь, эксплуатаце дIаэлара, тар процентша низалех бIзара пайда нIбара, электростанцеешен предприятеншен гуйран-Ian хана тешшаре болх бергболаш хинна доагор Iалашдара балхаш сихдаIза дарг ца хилар. Къьсътта теркам тIабахийтаб масс а мехте доагоранергетически ресурсаш кхоара жилищно-коммунальни бохкам Iа тIадоагIаш кийчбаран баха нах бытовой доагорца Iалашбаран. Моттиргча пайдина советски органашта тIадилад Iан, хьалашка болх бара кийчо мишта ю хьожаш тIахьожам лоаттабе, из шиI даараш, сомаш коартолашца духха хьадеж. Сомийбаьдадаарий продукцеи коартолашца дIахьаIа доал деча ергIачу звеной кулгалхой персональни бехкгтокхам лакхбе.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советон могадар городашка Москвеи Ленинградеи баха нах сомий-бьдадаарий продукцеен коартолашца дикагIа Iалашбара а цу городий сомий-бьдадаарий комплексий болхлой продукци па талхийтаб лоаттаяраи цун дикал лакхъяран материални безам лакхбара а деш дола гIулакхаш. Кхачан рационални нормашка хьежжа Москвеи Ленинградеи баха нах коартолашцеи сомашца - бьдадаарашцеи бохза Iалашбара хьаIадоагIача шерашца уж духха тIа лоаттае белгалдаьлхкхад. Хьакхха продукци дикагIа хулийтала поставщикашкара духха хьадеж. Сомийбаьдадаарий продукцин коартолашца Iалашбара гIулакх тIехь хьакъастина. Къьсътта теркам тIабахийтаб Москоргагропромеи Ленгорагропромеи предприятеи хьежжа а заготовительни организацеишара а духха лара бувзамаш шердара, догоморин денкараш кхоачашдара цар вIашгI бола бехнтокхам лакхбера. ВIийса лаьрхIад коктохашеи совкхолашеи городской рынкашка бьдадаараш, сомаш коартолашеи духкагIа хулийтала поставщикашкара духха хьадеж. Сомийбаьдадаарий продукцеи коартолашца Iалашбара гIулакх тIехь Центросоюза лоарх1ам лаккханза бархбоалаш лаьрхIад. Продукци па талхийташ лоаттаяраи цун дикал лакхъяри бола паччахьаIхен а кооперативни а а сомий-бьдадаарий комплексий болхлой материални безам лакхбу.

ДIако а изобразительни искусство дегIайлаларан кхъхьегамхошта коммунистически кхетам балара болла цун лоарх1ам лаккхара де дезарг бола соцам тIаяйцаб КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советон. Цу тIа белгалдьхкхад изобразительни искусства материально - технически база тIоагIъяра, дIахо а творчески болхлошта стимулированна ярца, мехка художественни образованни дегIайлаларга де деза гIулакхаш.

Новкъоста Н. И. Рыжкова Судан Республика премьер-министраца, оборона министраца С. аль-Махдена хиннача переговорий результаташ могаяьй. Рауза хинна белгалдьхкхад Советски Союзеи Суданеи дунен хьалхъашта юкъъера дунехьа деша хаза ваьй хьамсара Дахье экономически кхы тIа дегIайлаларга, хьинаргIа кхъхьега. КПСС XXVII съезда решенеш кхоачаш а еш, шура, дух, ялат ма могта дунхагIа деанхха.

М. УЖАХОВ.
«Назрановский» совхоза механизатор, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат.

Тха дош

ЧIоагIа уйла тIаяхийта лаьдийIад тха совхоза кхъхьегамхоша КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева советски телевиденеи гIолла яьча Заявленеи.

Оаха кхобабалъеш тIаяйцай из. Советски нах дунен тIа машар латтар дезаш ба. Цудухьа тIом ца хилийтара оарцагIа а баьннаб. Вай предложенеш ешнай 2000 шу тIаххоачаш дерригача дунен тIара кIдерни дерга дIадаккха. Идерни экхамаш па дайташ цхьа шу совгIа ха яьккхай Советски Союзо, США-ас из даьдан.

КПСС ЦК Политбюроси Советски Союза правительствеи решени а яьй идерни экхамаш цхьан оагIора моторатори 1987 шера 1 январе кхачалаца йIаьхъе.

Берригача советски нахасанна, цунах донкха дIахаттар хинад совхоза кхъхьегамхошта. Оаха дохардгоаца болхлой дош ду дIахо йодача хана ваьй хьамсара Дахье экономически кхы тIа дегIайлаларга, хьинаргIа кхъхьега. КПСС XXVII съезда решенеш кхоачаш а еш, шура, дух, ялат ма могта дунхагIа деанхха.

М. УЖАХОВ.
«Назрановский» совхоза механизатор, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат.

ЧIоагIа сабар да вай дар

Бонхха кхаъ хинна тIаяйцар оаха идерни экхамаш цхьан оагIорахьа моратори 1987 шера 1 январе кхачалца йIаьхъе, аьнна КПСС Центральни Комитета Политбюроси Советски Союза правительствеи яь решени. Дунен адамий кхел дагаяоаллаш дац хIама да из. Из дан вай кхеррадалар, вай яьз ца хилар. Цо дерригача дунеина дIаьхьох вай политика машара политика йолча, империализ маш мел корраза ба бувле а, идерни гера дIадаккханза дарддоацлира.

Хьакъъалах тувла па вен начо кхетаде деза тахан идерни гергара котадо яккха йиш йоацлира. Из цхьаккха дича а хила йиш йолаш хIама дан, хIама аьлча уу тайпара тIом хуле берригаи а хIалак хургба.

Дахьеи низ сибоаяккаш кхъхьега дага я тха завода колдентIе. Дукха ба тхо долча сменни норман тIехкхочашгIеш, шоашкара масал а гойташ, болх беш бараац. ТIема лаьрхIа иц оаха аракена продукци, гIишлоп материалаш я уж. Наьха ваяр хIара денна тоалургдолаш, уж дуккагIа аракена хьокхарга тхо. Иштта иоп лургда оаха советски телевиденее гIолла КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева йьча Заявленеи.

Хь. МАРХИЕВ.
Карабулакски рудай йоаца материалаш еча завода партIбюро секретарь.

ТIема дохк ца хилийтара

ЧIоагIа уйла а теркам а тIабахийта еш тахан ГI. Ахринева пIерангIча «Электронструмент» завода кхъхьегамхоша КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста М. С. Горбачева советски телевиденее гIолла пI. Заявленеи. Оаха кхобабалъеш тIаяйцай из. Советски нах дунен тIа машар хулийтала, ираз долаш вай дахийтара. хьаьнала болх беш боаххарий къькъегам хьегам коъъагIа па боаххийтара.

Коммунистически партеи Советски правительствоан кхы цIаьхьа а къьаьта дIахьехкхад дунен тIа мел йолча паччахьаIхенашца шоашка маьрша тIехьа болгга, идерни гера дIадаккхара цоай ина кхоачар дергхлар. Цу гIулахха аргIанара дола тешал да 1987 шера цIаьхьаяоаллаш а январера кхачалца идерни эккхамашта моратори оттаяр. Цхьабаьлга, Советски правительства идерни гера дIадаккхара телача предложенешта хIанзалца юрта болаш жоп деннадац Америка.

Вай мехкарча берригача наха санна тха завода болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха чIоагIа хьаллоаш Советски правительства керда инициатива. Оаха дер тIара докхал ду кIаьд ца луш. дунен тIа машар хилийтара до халданна кхъхьегамхоша латтабарах.

Дика кхъхьегаш я тха завода коллектив шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера. ВорхI бетта план тIехкоачаяьлыI. Соахка цу юкъа хьалчул 12 процент дуккагIа арахийцай товарни продукци.

Хь. МЕСТОЕВ,
ГI. Ахриева пIерангIча «Электронинструмент» завода профбюма председатель.

Низ кхобергбац

Бригада доалъаь 66 гектар лаьтта да. Церан 35 гектар тIа бьдадаараш кхуьяьй. Вокх лаьтта тIа сомий беш я.

Шерра лаьрхIад тIа бригаде бьдадаараш чуоацара балхаш. Нарсаш гулъеш дукха тхо, ХIанзле пачча-хьалхенена 160 тони гаррта дIаеннай уж, шера дIан 196 тони йолаш. Из культура дIаллара план тIехиххочашгIеш низ дIакхоачарахгIарах шеко иц тха коллектива.

Дика хьийкъай кабуп а. Аьхки кхачап яр чуийца нIкъъай. ХIара гектара тIа-ра 26,5 тони йьлар, план 15 тонн йолаш.

Иштта хьалнала кхъхьега йиш хулийт дунен тIа машар дукха ваьй яр. Цхьа пра вительствеи лоаттабеча къьосамо, чакхйоакхача политико.

Сатийна болх бе, Дахье еаш, эадел долаш тIехье хьалхлее лоь. Из де аьттув ца дала гIерг идерни тIема кхерам тIатувс дергIача. Америка, кхъча капиталистически мехий кхъхьега наьха цIай мелларг.

А. ШУНДРИН.
Сунженски района «Ассинский» совхоза бригадир.

Дег тIара хьаллоац

Америка ВIашгIихийтта Штаташ хьалха а йолаш, империализмо бохкха тIема кхерам тIатувс дергIача дунен. Идерни, кхыдола гергара шоашкара масал а гойташ, болх беш бараац. ТIема лаьрхIа иц оаха я. Балха хьалха «сигалара тIемаш» яьх термин юкъъйолалаьр а. Хьалхенан-ге мо коррозаш ехь тIема пайда эша лер хIан и из. Цу хьалха, кхоканна хьалхенан-ге хьалашка Советски Союзо, дунен прогрессивни мел долча адамленна шиI ре йиш мел дола хIама ду планета маьрша кхоанне лораяра.

Эттара бирсагIа болча Сийлахь-баккхача Даймехка тIем тIа 20 милисе советски саго вахар дIаделар Дахьеи кортамхьалье лораеш. Советски халхча пIехка а дийлургаш из. Цудухьа вай массаза а лехар маьшар бе.

Вай партеи правительствин шийта могар ду планета тIа цIаьхьа, хьа я уьзаргIа е бола тIом ца хьайтара. Цунна къьата тешал ду Советски Союзо цхьан оагIорахьара моратори йIаьхъе йоаццалца решени тIаэцаро. Из хьанхкадир уж деношка Советски телевиденее гIолла КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева ше ьча Заявленее тIа.

США-на, кхыча адамий империалистически паччахьаIхенашца моттиргча ядерни тIем тIа цоаш котадо йоаннхаргIа. Тувлабеннача наха мара дагадохардгоалу тIема дан ца. Цох лиша, аьнад шиI Заявлене тIа новкъоста М. С. Горбачева: «Факташ къьнахча долаш бIзараьна Iомадала деза вай: спецназгIаша дарIулаш, атара лаьмагIа йола йлерни зарад йIкхача бола радиаце низ кхьа Чернобыла ниIса ба. Бокъалдар ьйлачу, из шитта да да».

К. МАРЗИЕВ.
Назрановски № 4 йолча юкъъера школа хьехархо.

ЯХЬА ДНЕВНИК

Лаьрхlар кхоачашдар

Шоай еррига ресерваш оарпгIалъхай Нохч-ГIалгIай производственни текстильно-галантерейни объединене болх л о ш а.

Ворхl бетта планагIа лаьрхIачул совгIа маьхала йьккхай 70 азар сом мах бола продукци, задапул совгIа арахийцай 39 азар сома маьха нормативно - цIена прейукци. Толамца кхоачашлыI объединене коллективе договор чашлъац. ДIа-ъьа пе бугташ писсаш пассажирашца.

Социалистически дехкарашца меттел, план а кхоачаш ца еш хьайогIарех я Джамбулатов Лема кертс латтача пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединенеи Захкиев Яхьяс кулгалдеча Наурски автотранспортни предприятеи коллективаш. Царех хIаране ворхI бетта план 95,6 процент мара кхоачашлъяц. Тlаднса паччахьалхен дехкар донкха да.

Кхъхьегамеи производственни дисциплинн телхаеш, болхлой хувцалуш дукха мотти-гаш ийлсу Ошаев Тамерлан керте латтача цехнйй финансан коллективаш. Хlаьта хIара сменагIа нормаш 150 — 160 процент кхоачаш а еш, шоай новкъостагIта хьинаре кхъьегарца хьокхам телаш да хIамаш тIа моторостанцеи Ацаева Зайнап, Жук Нина, Аракелян Ольга, Унахова Рая, Кизимова Любовь, кхъьбарш.

Деша дай бац

Цхьаьгталлагlча пятилетка хьалхарча шерра пхоай тарошашкеи кхоачамашкеи хьажа а хьежа, дохкхий дехкараш тIаййнад Минкаев Мурза керте латтача Грозненски шоллагIча пассажирски автотранспорта предприятеи коллективаш. Царех хIаране ворхI бетта план 95,6 процент мара кхоачашлъяц. Тlаднса паччахьалхен дехкар донкха да.

Кхъхьегамеи производственни дисциплинн телхаеш, болхлой хувцалуш дукха мотти-гаш ийлсу Ошаев Тамерлан керте латтача Грозненски № 1 йолча пассажирски автотранспортни предприятеи коллективаш. Юсупов Йоакъьаца кулгалдеча Шалински автотранспортни предприятеи. Цар во вIашгIехьалыкхай социалистически яхьи болхлой къьхьегами. Цудухьа ворхI бетта планаш а кхоачашлъяьц.

Шийтталагlча пятилетка хьалхарча шера шоашкара тIехкхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржалыI Гудермесски медицински инструменташ еча завода нагирхошеи комсомольцашеи. Царех дукхахчар дог гIоздоаха къьхьегама толамаш доах. Иштта чарех цаI я къона шлифовальщица Термалаева Мизан. Цхьа смена дIахийтад по пий норма дика тIехкхоачаш ца еш. Цул совгIа ше хьаеш ййола продукци дикеи тIехдикеи мара а хилийтад Мизана.

СУРТА ТIА: шлифовальщица М. Термалаева.

С. КАЙСИНОВА сурт.

Кхозза дуккагIа

Шийтталагlча пятилетка шоллагIча шера ка бола ялат дика хьалхехара тIатеIа къьхьегаш бохи «Назрановский» совхоза механизатораш. Уьк гурахьа ехо зпар гаррта гектара тIа из дIалет дезаш ба уж.

Хьалха деза дисцан а дахьа, хIара гектара 3,5 центнер фосфорний удобренеи а тайса лаьтта оахаш тIъьста трактор йоаца.

Боад къьовлабаллалца болх бу механизатораша. Юнъера дархIача хIара дийнахьа 150 гектар ахье Iоаолл цар, 16 августе тIаьтIаотташ 750 гектар хулаш дар кIан муккан дIабе мара па безаш кийчдаьш.

Пенкха опыт бина механизатораш ба кхашкъ къьхьеран боахкарашп. Царех цхьа саг а вац балха норма дикна тIехкхочашп ца еш. Масала, 700 яха трантораш лехкаш болча Беков Мохьмадеи Сукиев Тухаеи норматаIа ала дoагIар 12 гектар долаш, 16 гектар а къьх дуйнахьа а лаьтта оах. Балха норма 144 процент кхоачаш а еш, 13 гектар оахам ду дийнахьа Т-150 яхача трактора тIа болх беш волча Алиев Мухьмадп. Цар санна къьхьег ДТ-75 яхача трактораш тIа болх беча Бичиев Къурейша, Цугкольгов Умаг-Гире, Бабакиев Юнвааз, кхьбараша.

— 25 сентябрь хьаIаотталехьа лерргача ка бола ялат дIадийна дакха лерхIаш да тхо, — йоаг совхоза керттерча агронома Бекмурзиев Къурейша.—Из тха районе эгтара дика йоаца ха я. Плат дIадувл а халп лаьтта яхы тIа хьаьнДерда хара гектара 50 килограмм фосфорни удобренеш а кхоачаш таш. Уж а дIале цхьоалагIча классах доза цхьа эзар совгIа тонн фу а кийчдьл оаха.

Уьк шера интенсивни технологеIга 300 гектара тIа хьалхехьадабар цига кIа. Цун хъувкъам дикна лаьхагIа хилар.

С. СУРХОЕВ.

Нов. Н. И. Коневна «Нохч-ГIалгIай АССР транспорта заслуженни болхло» яха сийлен цIи ялараш дала Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумна

У К А З

Машиннайша транспорта балха тIа дика гIулакхаш карагIдувлараш, общественни вахара юкъе хьинарг дакъа лапарах «Нохч-ГIалгIай АССР транспорта заслуженни болхло» яха сийлен цIи лойла **Коиев** Николай Ивановича — «Кьуласеза Кавказа машиннаьхъа Грозненски локомотивни депо машиниста.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный.
1986 шера 19 август.

Нов. Б. П. Калиновна «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни конструктор» яха сийлен цIи ялараш дала Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Конструкторски балха тIа дика гIулакхаш карагIдувлараш, общественни вахара юкъе хьинарг дакъа лапарах «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни конструктор» яха сийлен цIи лойла **Калинов** Борис Петровича — «Промавтоматика» Ерзиговскоя Iялма - производственни проектни института Iялма - производственни объединене лаборатори заведующенна.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный.
1986 шера 19 август.

Нов. А. К. Ерошкина «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни изобретатель» яха сийлен цIи ялараш дала Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Изобретательски балха тIа дика гIулакхаш карагIдувлараш, общественни вахара юкъе хьинарг дакъа лапарах «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни изобретатель» яха сийлен цIи лойла **Ерошкин** Александр Калиновна «Промавтоматика» Iялма-производственни объединене отдела заведующена.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный.
1986 шера 19 август.

ТIехьабусараш боацаш чакхдаккха шу

ХЬАЛДАЬННА ХIАМА ДАЦ

«Кхоана тIехьа хургда» яхаш яр уьк шера 2 августе «Сердало» тIа кепатехха критически корреспондени. Цу тIа дувцар Малгобекски кирпични з-да заводе балха тIа долча дукхха кхоачамбоацарех: наьха къьхьегамеи бытей хьалхо из хилара, оборудовани, механизмаш тишьена хиларах наскаста уж йохаш болх йоьхьаз бувларах, продукци арахецерга из маьхала яккхарен паччахьалхен планаш кхоачаш ца ярах.

Кхо кIира гаррта ха маьнай нуи тIехьарIа. Фу - завд заводе хьалха дийца кхоачамбоацарш дIадахара?

— ВорхI бетта план кхоачашьяьц оаха, — аьнар со ца кхьамаьл деш завода керттерча экономиста Х. Хаснева. — Болхлой бехнарга хIама юкъъаIимсадан, тишьена оборудовани каскаста йох, цудухьа дIабоацаш болх. Уьк шера хIара бетта болх ца беш 8 дн дьнисад заводо. 50 сахьата хIй доацаш лаьтгай из. Цу кхоачамбоацарех 7 дакъа дийнахьа моьхьаш Iодоассадарен тIадоттарен балхаш кулгашца де дезаш да. Цу гIулакха механизаторш юкъейоалаеча вIалла хьожадеш а дац. ХIаьта арахьара хьатIабахкача наха шоашта тIо дарга хьежаш па гаре, кхечаеш яц завода кулгалой позици.

Из иштта хилара тешал деш да предприяте рационализаторски болх вIалла а цадолга. Тlакхха данна говзал бола, дIахьо опыт йоаг болхлой ухлаза болаш ба. Уьк шера дIабахаяьа ворхI бетта цхьанна а рационализаторски предложени балъа юкъейоальяьш. Из гIулакх тесса а ца дуташ, дIахо йодача хана лаьрхIа цунна терхам тIабахийтача баьхьа да заводе, цох берхат даргхларах цхьаккха шеко яц.

Балхара дIабувлаш а хьанйбеш а духха нах хувцалу заводе. Иштта, уьк шера балхара дIавьяьнаь 39 сар, хьанйбаь 48. ХIаьта заводе кхъьхьаш 100 сар гаррта маьра вац.

— Цхьанкха тайпа лоташ яц тха заводе болх бетта наха. — ихаш дуви Х. Хаснева. — Берий сешаеш, квартираш ашаш дукха ба. Тlакхха уж хIамаш тхо долча дац. Уж да нах балхара дIабувлара керттера бахьанаш.

Балъа, шоашта сел бохкача йоархIаме па хетача «кагийча» кхоачамбоацарех хьоахаланзар цо. Хlаьта уж йесинга дац. Отгара аттагIадар: болхлошта салаIа цIа, хий кхарга душевой, барзнъъ хувца помещеней яц. Хlаьта хана денз ухуза болх беш хьабоагIа Х. Чербижева. М. Гучаг, С. Хамидова. Бакъда, цу наха нагагIдьлъкар массанера а дIакхоачаргдола гIулакх вIашгIехьдьлъкхадац. Кхъметтел шоай смени норма йовзаш яц заводе, лостам бац. Дукха ехи кирпичик, па эша аьшк улл массажахьа.

Цхьан дешаца аьлча, профсоюзни комитето во кхоачашду ший дехкараш. цо уж вIалла а кхоачашдац аьлча, пийсаIа а хила мег.

Шиш сменагIа болх бу заводо. Нагахьа саша хьалхарча сменагIа из цхьа балхаш йабаьте, гIулакхаш геттара во лел шоллагIча смене. Хаппахьа хьабагIад болхлой, бийдал йоацаш багIа безаш ухуз. Цудухьа цIаккха а шоай задани кхоачашье вIашгIехьалаш цу смена болхлой. Цул совгIа, завода кулгалхоох нагахьа саг хIан цу хана балха тIахьожам лоаттабеш, эпар-дезар фуд хьожаш.

Кlезига декхар дац дIабахача ворхI бетта завода тIадисар — ворхI бIаь эзар совгIа кирпичик. Хетаргахьа, из таврьяха дикка лохагIа хургдар вай белгалдьяха кхоачамбоацараш деиаре.

А-Г. УГУРЧИЕВ,
тха спец. корр.

ПАРТГРУППАШКА—ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

КОММУНИСТЕХ ТИЙША ДА

1924 шера 18 октябре тІа газета тІа аральнчача «Ахтехьа а вардеха а» яхача критически корреспонденце тІа дувдар «Росстроммремонт» яхача московски треста чуйоагІача Грозненски ремонтно - механически предприяте производственни а къахьегама а дисциплинни а тептара во хиларах, трак Йола продукци архекпедрех, принесени ей хиларах, учет норта а ког а боацан лелларах, дуккхача кхыдолча хоаначъбоацарех. Из дерриг кийседенадар предприяте кулгалой бекхагІа, болх тобара ше де денхарийла пр партийни организацие ца даха. Ишитта дер до хана хиннар.

Цул тІехьаагІа фу хувцаденнад цига? Цхьаккха хІама эрадалъначоа тара лелларах, трак Йола продукци архекпедрех, принесени ей хиларах, учет норта а ког а боацан лелларах, дуккхача кхыдолча хоаначъбоацарех. Из дерриг кийседенадар предприяте кулгалой бекхагІа, болх тобара ше де денхарийла пр партийни организацие ца даха. Ишитта дер до хана хиннар.

Вай предприяти хІаъа тептара халача хьала тІа я, аьлар отчетни доклад ЙЬа партийни группа секретара, столера - станочника В. Дуданова. ЦхоалагІа бутт ба вай коллективо план кхоачаш ца ю. Масала, ворхІ бетта хьа ца еш йисай 63 эзар сома маЙЬа товарни продукци, хІаЙЬа маЙЬалъяьхха яз 72 эзар сома маЙЬа яр, вешта аьЙЬа потребителашца ДІакхьахьаш, ПКС яха 274 контейнер, ТКБ яха 268 подпон. Кхоачашъяьш къахьегама оьсарле лаккъяра планаш.

«Заводской марка, болхлой кулгаша хьадьчуьн сий дедлар, тешаме, дарегІа. эшаш я ремонтно-механически — хІара къахьегамохуьте сий долеш эздийн гІулакхех, советски наьха профессионалъни патриотически доккхалда», аьлнад Советски Союза къахьегамхошна КПСС Центральни Комитето дьча Кхайкарал тІа. Стекольни заводашна ІалаЙЬамте чІоагІа е йоагІар чуйоагІача хьаьнаш я ремонтно - механически предприяте хьаеш йоаьа контейнераш а поддонаш а. Уж ахархна мотт оттаяьнаш Российски Федераце духкх а яц. Долче, шоай продукцина ма могга дикача хилийтара, договорни декхарашца дІаза кхоачашдара къьсетта терко е йоагІар кулгалхошца партийни организацеи. Халахете ӏ, из ухъаза хІанз а деш дац. Шиз шу хьаьхха санна, арахец айпаш доахка контейнераш поддонаш. Из бахьан долаш заводашкара реклампацеш ух, гІозашца техха деза ухъ предприяти.

ХІана кийслу из? Цох дийцар докладчика, пресашка къамьелла дьяла коммунисташа: мастера А. Кузнецова, столяра - станочника Д. Репина, къчьар. Керттера бахьан да болх ригнаш ма цаР. Масала, бутт хоъкъехачаллца хьаде хІама доацаш багІана ухъ болхлой. Цул тІехьаагІа штурмовщина ЙЬайдалуу — фуггиагІа-молдагІа дьь план кхоачашъе ма есий. Иштта болх беш хилча продукци дика хилар-та дала дог дий? Дайне даш! Наьха уйла цхьаь хІаманна — контейнераш а поддонаш а дукхагІа хьаяра тІаерзаьлъ хул. Вракъ ца ауьш ют продукцеташ «дог лазача» технически тІаъхьожама отдело. Иштта а хала йоаллача предприятера «тІийна болх» миштта бергба?!

ГІулакхаш лерттІа ца лелара шоллагІа бахьан — оборудовани тишьенна хилар, цунна ханнаьхь профилактически ремонт ца яр. Хьу чакхйоахача цехе, кхычувача участкашка цкъа яьлш ца тайпара ремонт, йоахар коммунисташа, хІана аьлча, слесараш кхоабан хІара денна йохьал йола станоташ, кхийоле оборудовани товеш. Цо хьегІий, белгалдаьккхар собранеш, предприятера ремонтни группа эсала йолгІа, цигара дика специалисташ хиланза барбйоаьалгІа.

ХІана долча хьале оборудованеч лерттІа пайда эца ааттуьв барбган. План кхоачашъяра а продукци дика хилийтараш а дуьнна йиш йиий, наьхьа санна, вентиллятор йохар бахьан долаш хьу чакхйоахача цехо болх ца беш ци кІира гаргта ха яьккхача?

ТІехьадисар Йадаькхар духьа, шоаш бахьанге яхьча участкашка хьовзам ца барц цу цехь болх цхьа цхьа смена гІа де, яьлна къалхаІа хиннача партийни собране предложени еннаяр коммунисташа. Тахан а тІехь из де нийса ба столяраш - станочникаш. Уж кийча хилар пайдана дий, нагахьа санна цу гІулакха эшаш дар — цхьаьгІа смена болхлой хьаькхувза а цІакхувла а транспорт Іалашъяьрга, мовхьаш тІадотталарга а ІодохьалгІа а вІашІелъдаккхара, цхьаьна оттодаш дІаякъара администраце цхьаькха хІама да дац.

Массеех дош ала деза пилорамах. Итташ шераш да цо долч бу, хІаЙЬа цу хана дена цІакхха а лерттІа калташни ремонт яьлш цунна. Цунтухь, вина ужнагІа болх булургболаш а яц. Кхыметтел цунга а хьаькхазар предприяте кулгалхой, инженери служба, станочникаш мел эпача инструментташца ІалашбаРа а хІама данзар.

Иштта, наьхата тІа дисар коммунисташа датделха хинна тІехьадина гІулакх, хІаЙЬа хьу чакхйоахача цехо, хьалхагІа а санна, цхьан смена гІа ах-летагІа болх бу.

Грозненски ремонтно-механически предприяте коа ниЙсенна саг цецварга цигара суртбарглагІча. Херс хьоъчача хаттІа хьалънача отходаша къайлаьнхьара датделха хинна. Из мила болх беш хиннай дагадоьгІан пирограмах. Из мара вай укъоа. Шо дІа-ъьа мел хьежача пІендай, оплакай, херс хьоъчача хьаьнаяра ноастий, лочарий донхий гуелнад латт. Ца хоъш гІаьлеп юхх Іохъеха цІи йоале из йоаь из цъьа хи педар, цъьа огнеупоритель, цу доккхача коа ЦІи йоалра эпача яхьча хоъначамех-м аз дувца а дувцан. Собрани массеза хул, хІара гІаьнаеш коа отходаша хьалънкъарах, из гІулакх цІи ялара гІоаьгІа кхераме хиларах (предприятен коа йоаь и В. И. Ленина цІеркІа — мехдаьтта чакхдоахача завода установкаш, цуи дукхха коммуниндацеш) дувца иттех шу совгІа да. Бакъда, коа достам бара пІелгах пІелг тохаш цъьа адам дац.

Партийни группа отчетно-хоржамий собране а дийцар цо. Директора декхарш яхоачандеча М. Арчакова дош делар коа Іайна латта хьуна отходаш дІаяха, цига лостам бе. Ховрда-ях цу фу ду...

Гаьнхара ХьадоагІаш да ремонтно - механически предприяте болх юхмачъяьна дуьнна. Лаххе вай йийача статьяна а ух шера апрель бетта непетехана «Партийни позиця на местах» лелараш жоп луш, парте Заводской райкома бюрос дайтача письмо тІа хоъш бора: бальхя тІа тептара доккхий гІалаташ дувлитарах, пачча-хьалнхен а финансови а дисциплинна цхьаькха техникоекономически показатель-лерттІа доал да дарах а болх тесса лелабарах а, социалистически долчаьхе лоларя де доагІар ца тарех. кхидолча доккхий гІалаташ дувлитарах предприяте директор В. Л. Колыничков партера а балхара а Лаваккара. Партийни организаце секретара Г. А. Штремела учетни карточка тІа ца а яъсеш, строги выговор яра хьаькхна.

Долче, еррига колектив, къьяьстта коммуниста-наьха санна уйла е еанш. уж дерриг ца йоаьа йиий. Кхидолча бахьанаш йоаргІа тахна, цу тайпара хІама дІахо йолача хана ца хилийтара наьхьаш белгалдаь ца лелар. аьлна хІара хьалха хеталу. Шиз дош аьнна «Сердало» тІа непетеха статьяш хьокъахь а яь, ЙЬа, ларам доаьгІаш. Уножал доккхий гІалаташ дувлийтача, партийни организацена бухсоцпача кхаьчъяьна. Партте еан цІи алапара-зо собране хиннача коммунисташа. Царга ладийгІача мотт тарггар цховш ший дала. Уножал доккхий гІалаташ предприяте хиннадаь, аьлна. МоллагІа хІама ниЙса хеташ, аларах, балац коммунисташ. Парте XXVII съезда КПСС Центральни Комитето аьча Политически доклада тІа ма аллара: «Кхоачашбоацарашца яЙЬаш гаргтаргбор, уж хьалхагІа лаьцарбар кхоачаш бе лаш дар, уж ца хилийтара датела ца деза».

Йокхкий пилма - техничеси а социально - экономически а эргалоаьл еча цІи дІахьалхашкахьа ухилга сихдеча хІаране ушиЙЬа а санна, цхьан смена ах-летагІа болх бу, смена гІа ах-летагІа болх бу.

Грозненски ремонтно-механически предприяте коа ниЙсенна саг цецварга цигара суртбарглагІча. Херс хьоъчача хаттІа хьалънача отходаша къайлаьнхьара датделха хинна. Из мила болх беш хиннай дагадоьгІан пирограмах сиг мара вай укъоа. Шо дІа-ъьа мел хьежача пІендай, оплакай, херс хьоъчача хьаьнаяра ноастий, лочарий донхий гуелнад латт. Ца хоъш гІаьлеп юхх Іохъеха цІи йоале из йоаь из цъьа хи педар, цъьа огнеупоритель, цу доккхача коа ЦІи йоалра эпача яхьча хоъначамех-м аз дувца а дувцан. Собрани массеза хул, хІара гІаьнаеш коа отходаша къайлаьнхьара, из гІулакх цІи ялара гІоаьгІа кхераме хиларах (предприятен коа йоаь и В. И. Ленина цІеркІа — мехдаьтта чакхдоахача завода установкаш, цуи дукхха коммуниндацеш) дувца иттех шу совгІа да. Бакъда, коа достам бара пІелгах пІелг тохаш цъьа адам дац.

Партийни группа отчетно-хоржамий собране а дийцар цо. Директора декхарш яхоачандеча М. Арчакова дош делар коа Іайна латта хьуна отходаш дІаяха, цига лостам бе. Ховрда-ях цу фу ду...

Гаьнхара ХьадоагІаш да ремонтно - механически предприяте болх юхмачъяьна дуьнна. Лаххе вай йийача статьяна а ух шера апрель бетта непетехана «Партийни позиця на местах» лелараш жоп луш, парте Заводской райкома бюрос дайтача письмо тІа хоъш бора: бальхя тІа тептара доккхий гІалаташ дувлитарах, пачча-хьалнхен а финансови а дисциплинна цхьаькха техникоекономически показатель-лерттІа доал да дарах а болх тесса лелабарах а, социалистически долчаьхе лоларя де доагІар ца тарех. кхидолча доккхий гІалаташ дувлитарах предприяте директор В. Л. Колыничков партера а балхара а Лаваккара. Партийни организаце секретара Г. А. Штремела учетни карточка тІа ца а яъсеш, строги выговор яра хьаькхна.

Долче, еррига колектив, къьяьстта коммуниста-наьха санна уйла е еанш. уж дерриг ца йоаьа йиий. Кхидолча бахьанаш йоаргІа тахна, цу тайпара хІама дІахо йолача хана ца хилийтара наьхьаш белгалдаь ца лелар. аьлна хІара хьалха хеталу. Шиз дош аьнна «Сердало» тІа непетеха статьяш хьокъахь а яь, ЙЬа, ларам доаьгІаш. Уножал доккхий гІалаташ дувлитарах,

ДЕГIААХАР СИХДАРА НАЬКЪАГIА

ИНТЕНСИВНИ МЕТОД — ХIАРА ФЕРМАНА

Республика хьайбаш леладеришта хьалхашка донхка дехкаран латт: 43 эзар тонн духх, 103 эзар тонн шура, 107 миллион фунт пачхьалкхенга доккха дезаш ба уж. Планаш низкъела я. Республика агропромышленни комплекса чудолхача боахамий материально-техническа базашка низ болагIа хьежина я уж.

Продукташ йолайелла а царна переработка елта а комплексно яхьначуьнгу. Цо таро хулийт кхачам товарний ассортимент шерше, цар дикал лаккъе, уж духкагIа да.

Хьайбаш леладеришта ах шера дьахь балхий итогаш яьй. Республика боахамаша хьалхарчу дикал лаккъера чотагIа духкагIа яьй, ехкий хьайбай продукташ. Кхарчу ах шера планан соотIа пачхьалкхенга декъал 1739 тонн гIуо, 2000 тонн гарга шура, 1,7 миллион фунт.

Духх, шура, фуъашш доккха планаш яхьначуьнгий масре а районаша. Цьабаркъа. духх дIадалара план яхоачашъш 13 боахамо. шура дIаэлара — 18, фуъашш доккха — 14, тIа дIадалара — 23 боахамо.

Цкъайолча районашна лохбенна хьайбай продукташ йохкара боарам. Ишшта, Ачхой-Мартановски, Гроэненски, Надтеречни, Наурски, Сунженски, Шелковской районашка дIакхаьчна ах шера пайсначуьнга дIадина духх пачхьалкхенга дIадина духх кIезигагIа да. Хьаьта Ачхой-Мартановски, Веденски, Шалински районашка шура кIезигагIа ехкий, фуъашш — Ачхой - Мартановски Урус-Мартановски районашка.

Цу районашка хьайбай продукташ йохкара боарам лекъбайбаб долиб яхоачашъе

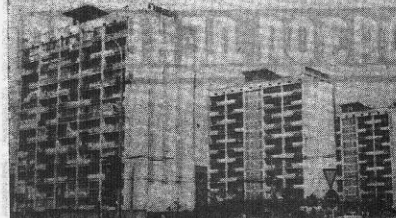

Грозный тахан.

А. КАЗАКОВА сурт.

Республика экранаш тIа

«АКХА МУХ»

Советски югославски кинематографисташа цхьана дашхкад из керда фильм. Цуя режиссерашца Ев Белерай Жереги Александра Петковичи.

Фильме дувцар хиннад 1941 шера турагIа фашисташа дIалацыча Югославе. Цу деношка Югославе хIара гражданаша нравственни политически позиця харжа езаяь эттавар.

Халихь дикагIболча викалий патриотизмой деналой духьало еш йолча отрядаш на бухгар уж, хIаьта Дахье ехкараш фашистски гIайрачой хьалхалъярий мугIарашт шерден бар.

Кхечу пертIера турагIаш столдар хинна Бобовичерте латтача партизанскин отряда доакъашхой бе.

Пулаех ишта отрядаш от отряде найсьу немций плеиара ведда эрсий опсар Николай.

Цо ихетадуу хий патриотически дехтар ухъаза юсеславанца цхьана ткохчашне дезилга. ТIема гIулакх дина харо, тIемашца IодIь опит, ший денал хиларо тара уж цунна шийх сиха, тешам болийтта, командирца тешаме гIолча хила.

Советски эпсара Николай рой лоаяло Проскурин Виктора.

«МЛЕЧНИ НЬАКЪА ТIА ВIАШАГIКХЕТАР»

Латыпски йоазоноуочуи Сийлахь - боаккача Дайлехка тема дозанах хьоуучу Ингрида Соколовай сценарегIа рижски кинематографисташа дьяккад из керда фильм. Оттадьд режиссера Ян Стрейча.

...ТIема дIаьха кхо шу дьяннадар спецпрогаранда доакъошца тарамхмо волгIа ле лейтенанта Астрайне ший дог доаха вIамсар бIарга на гу. Цу ерригача юкъа уйлашна мара вIашагIкхетар тешш бацар уж. Хиара ахбий са массера ала седкъий доначу сигала. Млечни ишкъ денача болхар уж шо-шкай ухъашш.

Ихьан дайнахьа арсIанара задани ихоачашъьь а йьна, юхаенчуьа хIехьа IаIцу сатийса доза пурам дела цунна шийна везар болар ухъаза гIулакх де.

ГIаш а йоагIIоаIцача хIамаша а йоазоноуочуи Сийлахь - боаккача ТIема дозанах хьоуучуи Ингрида Соколовай сценарегIа рижски кинематографисташа дьяккад из керда фильм. Оттадьд режиссера Ян Стрейча.

...ТIема дIаьха кхо шу дьяннадар спецпрогаранда доакъошца тарамхмо волгIа ле лейтенанта Астрайне ший дог доаха вIамсар бIарга на гу. Цу ерригача юкъа уйлашна мара вIашагIкхетар тешш бацар уж. Хиара ахбий са массера ала седкъий доначу сигала. Млечни ишкъ денача болхар уж шо-шкай ухъашш.

Ихьан дайнахьа арсIанара задани ихоачашъьь а йьна, юхаенчуьа хIехьа IаIцу сатийса доза пурам дела цунна шийна везар болар ухъаза гIулакх де.

ГIулах ишта отрядаш от отряде найсьу немций плеиара ведда эрсий опсар Николай.

Цо ихетадуу хий патриотически дехтар ухъаза юсеславанца цхьана ткохчашне дезилга. ТIема гIулакх дина харо, тIемашца IодIь опит, ший денал хиларо тара уж цунна шийх сиха, тешам болийтта, командирца тешаме гIолча хила.

Советски эпсара Николай рой лоаяло Проскурин Виктора.

«ПРОРЫВ»

Драматически событеш хуьрыа аьнна хIама дацар. Цу дийнахьа нъьаьгIа, хоза сигале яр Ленинграда тIа. Шоай гIулакхашна лелаш бар нех. Метро хьалхара йоаьла бIарга шоай болх дIахобаьхьа лаьттан Iокъ Iалъьлиларг. Цъьхьа хий хьалъьаратехар. Гlумарца, топпарца цъьана ше дIатIа мел кхььчар Iодихьар хиво. Дукха ха йIалъеьа хIалла хIинар кхиъам болча IаэтIар города бIарча район. Фуннагlа дьа а соцаде деъа та лейтенанта Астрайне ший дог доаха вIамсар бIарга на гу. Цу ерригача юкъа уйлашна мара вIашагIкхетар тешш бацар уж. Хиара ахбий са массера ала седкъий доначу сигала. Млечни ишкъ денача болхар уж шо-шкай ухъашш.

Ихьан дайнахьа арсIанара задани ихоачашъьь а йьна, юхаенчуьа хIехьа IаIцу сатийса доза пурам дела цунна шийна везар болар ухъаза гIулакх де.

ГIулах ишта отрядаш от отряде найсьу немций плеиара ведда эрсий опсар Николай.

Цо ихетадуу хий патриотически дехтар ухъаза юсеславанца цхьана ткохчашне дезилга. ТIема гIулакх дина харо, тIемашца IодIь опит, ший денал хиларо тара уж цунна шийх сиха, тешам болийтта, командирца тешаме гIолча хила.

Советски эпсара Николай рой лоаяло Проскурин Виктора.

«МЛЕЧНИ НЬАКЪА ТIА ВIАШАГIКХЕТАР»

Латыпски йоазоноуочуи Сийлахь - боаккача Дайлехка тема дозанах хьоуучуи Ингрида Соколовай сценарегIа рижски кинематографисташа дьяккад из керда фильм. Оттадьд режиссера Ян Стрейча.

...ТIема дIаьха кхо шу дьяннадар спецпрогаранда доакъошца тарамхмо волгIа ле лейтенанта Астрайне ший дог доаха вIамсар бIарга на гу. Цу ерригача юкъа уйлашна мара вIашагIкхетар тешш бацар уж. Хиара ахбий са массера ала седкъий доначу сигала. Млечни ишкъ денача болхар уж шо-шкай ухъашш.

Ихьан дайнахьа арсIанара задани ихоачашъьь а йьна, юхаенчуьа хIехьа IаIцу сатийса доза пурам дела цунна шийна везар болар ухъаза гIулакх де.

ГIулах ишта отрядаш от отряде найсьу немций плеиара ведда эрсий опсар Николай.

Цо ихетадуу хий патриотически дехтар ухъаза юсеславанца цхьана ткохчашне дезилга. ТIема гIулакх дина харо, тIемашца IодIь опит, ший денал хиларо тара уж цунна шийх сиха, тешам болийтта, командирца тешаме гIолча хила.

Советски эпсара Николай рой лоаяло Проскурин Виктора.

Драматически событеш хуьрыа аьнна хIама дацар. Цу дийнахьа нъьаьгIа, хоза сигале яр Ленинграда тIа. Шоай гIулакхашна лелаш бар нех. Метро хьалхара йоаьла бIарга шоай болх дIахобаьхьа лаьттан Iокъ Iалъьлиларг. Цъьхьа хий хьалъьаратехар. Гlумарца, топпарца цъьана ше дIатIа мел кхььчар Iодихьар хиво. Дукха ха йIалъеьа хIалла хIинар кхиъам болча IаэтIар города бIарча район. Фуннагlа дьа а соцаде деъа та